

Przemówienie Christophera Todda,

**Naczelnika wydziału ds. programów i projektów w Polsce, w Dyrekcji
Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (DG REGIO) Komisji Europejskiej**

„Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko: o przeszłości”

Konferencja hybrydowa, 14 maja 2021 r., Warszawa

Szanowny Panie Ministrze, Szanowni Goście, Panie i Panowie,

Polityka spójności Unii Europejskiej ma niekiedy nieoczekiwane efekty.

Żyjemy we wszechświecie, w którym dostrzegamy przestrzeń i czas.

Inwestycje współfinansowane z Funduszy Europejskich zazwyczaj postrzegane są w wymiarze przestrzennym. Efekty tych inwestycji możemy mierzyć wskaźnikami: przestrzennymi, takimi jak ile zbudowano kilometrów szybkich kolei, ale też czasowymi, na przykład, ile czasu oszczędzamy korzystając z szybszej linii kolejowej. Ale co z przeszłym wymiarem czasu? A co z historią? I pamięcią?

Inwestycje poczynione obecnie, zmieniają Polskę w najbliższych latach, ale do tego czasu nasze postrzeganie tych inwestycji będzie niezmiennie ewoluować.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko jest największym programem finansowanym z polityki spójności UE. Jego edycja na lata 2014-2020 to 27 mld euro wsparcia Unii Europejskiej z Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Program jest nadal w trakcie wdrażania, ale większość projektów jest już na zaawansowanym etapie realizacji i możemy zobaczyć namacalne, konkretne efekty w całej Polsce. Rezultatem finansowania będzie ponad 2000 kilometrów zbudowanych lub zmodernizowanych dróg, 1000 km zmodernizowanych linii kolejowych, 1600 budynków w trakcie renowacji energooszczędnej, 360 zabytków kultury w trakcie renowacji – a to tylko kilka przykładów.

Polska ponownie będzie jednym z największych beneficjentów funduszy unijnych w najbliższych latach 2021-2027. Otrzyma 76 mld euro w ramach polityki spójności w cenach bieżących. Obecnie zaczynamy omawiać kolejną edycję programu infrastruktura i środowiskowo dla Polski, z niezwykle ciekawą propozycją nazwy FENIKS (Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko).

Przyszły Program, podobnie jak obecny, zmieni „przestrzeń”: będą to ogromne inwestycje infrastrukturalne w zakresie środowiska, energii, transportu, zdrowia i sektora kultury. Program obejmie działaniem całą Polskę. Otacza nas przestrzeń zbudowana lub gruntownie zmieniona dzięki funduszom europejskim w okresie objętym obecnym i poprzednim programem, a ten przyszły na pewno ponownie odmieni codzienne życie.

Ale obecny Program zmieni także sposób w jaki postrzegamy „czas” i przyszłość, która bez wątpienia - jak feniks powstający z popiołów - niektóre rzeczy przywróci z powrotem do życia.

Poprzez nieoczekiwane, przypadkowe odkrycia archeologiczne przeszłość ujawnia się i ponownie wypływa na powierzchnię. Odkrycie kości zwierzęcych, naczyń, monet, przedmiotów kultu i szczątków ludzkich, przyczyniły się do ponownego ożywienia przeszłości. Te odkrycia archeologiczne można teraz ponownie zobaczyć i podziwiać w muzeach w całej Polsce. Przyczyniają się do naszego zrozumienia przeszłości, historii i prehistorii Polski.

Program POLiŚ pisze historię „przyszłości” budując i inwestując w infrastrukturę, która będzie świadectwem unijnego wsparcia dla Polski przez wiele lat. Ale pisze także historię „przeszłości”, odkrywając archeologiczne skarby na placach budowy, np. w warszawskim metrze.

Budowa metra w Atenach doprowadziła do odkrycia starożytnych cudów, które zostały stałym elementem wystawy w metrze w Atenach. Jest to przykład tego, jak przeszłość może spotkać przyszłość.

Na koniec jeszcze kilka słów o przyszłości.

Unia Europejska to wspólnota, która z wielką odwagą patrzy w przyszłość. Od samego początku obwiązywała wizja, aby po drugiej wojnie światowej, Europejczycy żyli w pokoju, nadziei i dobrobycie. W środku aktualnego kryzysu, potrzebujemy nowej wizji i nowego początku. To nie przypadek, że nazwaliśmy ją NOWĄ GENERACJĄ: programem mającym na celu podjęcie wyzwań w zakresie zdrowia i gospodarki w pandemii Covid-19 i przyszłych kryzysów.

Jednym z kluczowych elementów UE nowej generacji jest Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Polska otrzyma do 57 mld euro (w formie dotacji i pożyczek), które będą wykorzystywane w wielu sektorach, w tym czystej energii, rozwoju cyfrowym, zdrowiu, zrównoważonej mobilności i innowacjach. Polska złożyła już do Komisji Europejskiej projekt Krajowego Planu Odbudowy przedstawiający planowane inwestycje, ale także reformy, do których zobowiązał się rząd. Z pewnością ta kwota dofinansowania unijnego wraz z bardzo dużym budżetem z polityki spójności i innych programów UE, będą miały ogromny wpływ na przyszłość kraju - ale równie dobrze mogą skutkować większą liczbą odkryć z przeszłości. Mamy taką nadzieję.

Bardzo się cieszę, że Program Infrastruktura i Środowisko pomaga nam się uczyć więcej o historii w niesamowity sposób, jednocześnie kształtując teraźniejszość i przyszłość.

Życzę konstruktywnego przygotowania kolejnej edycji funduszy unijnych 2021- 2027 w Polsce, który będzie miał wpływ na przyszłość Polski dla kolejnych pokoleń. Pomoże nam również przypomnieć sobie przeszłość.

Dziękuję bardzo za uwagę.